

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 4.— Núm. 153.— Diumenge 12 de Juliol de 1903

LO QUE VOLEM

«Volém la llengua catalana ab caràcter oficial i que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics: volém Corts catalanes, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi á la organizació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's tallin en última instancia ls plets y causas: volém ser árbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forsosea presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

PER TARRAGONA

Ab moltíssim gust publicuem la següent exposició que'l Centre Industrial y la Cambra de Comers d'aquesta ciutat han dirigit al Foment del Treball Nacional de Barcelona. L'assumpte de l'unificació de tarifes és de gran importància per Tarragona, y per això mereixen nostre més entusiasma ap'audiment las esmentadas entitats.

Diu aixís aquest interessant document:

«Excmo. Sr.:

Constante preocupació de esta Ciudad ha sido la reducció equitativa de las tarifes de ferro-carriles, para evitar que éstas, con sus anomalías, vinieran á imposibilitar la obra de la naturaleza, que marcó á nuestro puerto un radio de acción que comprendiera, en razón de sus distancias la parte Sud de la provincia de Barcelona, toda la de Tarragona, la zona Este de las de Huesca y Zaragoza y parte de las de Lérida y Castellón. Es decir, que debe considerarse como zona perteneciente al puerto de Tarragona, toda la extensión de terreno que por su distancia kilométrica se acerque más á nuestra ciudad que á Barcelona.

Aún cuando en repetidas ocasiones se ha recurrido á las Compañías y algo se ha corregido en el sentido de evitar sensibles perjuicios á Tarragona, todavía quedan muchísimas tarifes, buen número de anomalías que señalan un deseo de reducir, en beneficio de otras poblaciones, el tráfico de las Estaciones, y, por consiguiente, del puerto de nuestra ciudad.

Una de las causas que, además de no tenerse en cuenta el kilometraje, contribuye más á alejar el tráfico de nuestro puerto, es el que la mayor parte de las tarifes especiales de y para Barcelona tienen su origen á destino en el Muelle n.º 3, lo que hace que aún siendo iguales en apariencia las tarifes de Barcelona á las nuestras, acusan aquéllas la gran ventaja que representa, la supresión de intermediarios y de arrastres desde los muelles del ferro-carril á los del puerto.

La base de aplicación de tarifes á un tanto por kilometro y tonelada, con la reducció que se estimase conveniente para recorridos de más de 100 kilometros, sería la solución más justa y equitativa para que las poblaciones de orden secundario pudiesen aprovechar la situación topográfica natural; toda otra sería siempre perjudicial para éstas, en beneficio de los grandes centros.

Un ejemplo de lo que vamos exponiendo nos lo dará un artículo tan indispensable en estas épocas, como es el carbón mineral.

Parece, y es natural, que el carbón destinado á Valls fuese desembarcado en Tarragona, de la que dista por San Vicente 54 kilometros, mientras que desde Barcelona á Valls hay 112. En la actualidad paga el carbón pesetas 4 por tonelada, lo mismo desde Barcelona que desde Tarragona, sabiendo nuestra ciudad perjudicada en los 58 kilometros que tiene de mayor recorrido Barcelona y en que en igualdad de tarifes sea preferido el puerto de Barcelona al nuestro, por tener aquél medios de desembarque más perfeccionados, en relación á su mayor tráfico, lo que en definitiva hace que los buques vayan con preferencia á dejar en Barcelona el carbón destinado á Valls, por cuanto el importador resulta beneficiado.

No ocurriría esto si la tarifa de Tarragona á Valls para carbonos fuese algo más equitativa. Basta para convencerse de ello fijarse en lo que ocurre con Reus. También tiene esta población una tarifa de pesetas 4 por tonelada para el transporte de carbonos desde Barcelona, no obstante tratarse de un recorrido de 106 kiló-

metros; pero como desde Tarragona á Reus pagan pesetas 2,40 para 16 kilometros, con todo y no ser el precio equitativo, pues resulta para Tarragona mucho más recargado, la diferencia de pesetas 1,60 en tonelada es suficiente para no alejar de nuestro puerto el tráfico de carbonos destinados á Reus, como no alejaría el de Valls, si pudiésemos tener una tarifa que basándose en el menor kilometraje fuese superior á lo que paga Barcelona.

Lo que hemos dicho de los carbonos, pasa en todos los órdenes de mercancías. Parece natural que el puerto de Tarragona sea el indicado al embarque de los vinos y demás que desde el Alto Aragón van destinados al extranjero. Distan de nuestra ciudad Huesca y Zaragoza unos 80 kilometros menos que Barcelona, y pagan las mismas tarifes con los beneficios indirectos que á Barcelona presta el citado Muelle n.º 3. De aquí ha venido una completa absorción de tráfico por Barcelona y nada absolutamente le queda á nuestra ciudad del aún hoy importante movimiento de exportación.

Una pequeña reducció en los transportes desde Huesca y Zaragoza é intermedias á Tarragona, que bien lo merece una economía de 80 kilometros de recorrido, volvería á traer á nuestro puerto una corriente de mercancías que es lógico le pertenezca.

Otras tarifes sobre las que hay que llamar la atención y que conviene sean modificadas por cuanto solo tienen por objetivo favorecer el puerto de Barcelona, son las especiales para pipería. Una pipa de vino desde Reus á bordo Barcelona, cuesta pesetas 4,85 para un recorrido de 106 kilometros, y á Tarragona pesetas 3,85 para 16 kilometros. Otro tanto ocurre con Falset; desde esta población á Barcelona Muelle (134 kilometros) cuesta la pipa pesetas 7,93 y desde Falset á Tarragona (estación) pesetas 7,19 para 91 kilometros; resultando por consiguiente mucho más reducido el transporte de los vinos del Priorato á Barcelona, no obstante su mayor distancia.

En donde se nota de un modo más manifesto el deseo de perjudicar á Tarragona que ha informado al establecerse la tarifa, es en el transporte de vinos desde Villafranca, importante centro mercantil vinícola. Para conducir la pipería desde Villafranca al muelle n.º 3 de Barcelona, tienen que ir los vagones á San Vicente y desde allí á Barcelona por la línea de Villafranca. Tenemos pues que la distancia de Villafranca á Barcelona por San Vicente es de 82 kilometros y de Villafranca á Tarragona sólo de 48. No obstante esta enorme diferencia, las pipas pagan desde Villafranca á Barcelona solo pesetas 4,75 y á Tarragona pesetas 7,25.

Otra tarifa en la que debemos fijarnos es la referente al transporte de harinas de trigo desde Barcelona á Valencia que cuesta solo pesetas 11 tonelada al aplicarle la B V n.º 1. Las mismas harinas de trigo desde Tarragona á Valencia cuestan también 11 pesetas tonelada, de modo que mientras que la Compañía del Norte cobra en las expediciones de harina de Barcelona para Valencia y estaciones intermedias solo pesetas 7 tonelada, pues las otras 4 se las adjudica la Compañía de Madrid Zaragoza y Alicante, para su recorrido, á las que se hacen desde Tarragona se les carga 11 pesetas, cuando en las expediciones de ésta tiene menos gasto, porque siendo sobre vagón, se evita la Compañía además del servicio de contabilidad, el trasbordo á que viene obligada cuando la de M. Z. y A. le entrega partidas superiores á vagón completo.

Es de absoluta justicia que la Compañía del Norte restablezca la aplicación del anexo n.º 1 á la indicada tarifa y que se cobre pesetas 7 tonelada para el transporte de la harina

de trigo desde Tarragona á Valencia que es lo que percibe para las procedentes de la línea de Barcelona, aun que sea con la condición que se estableciera de que debía completarse vagón, ya fuese en una sola expedición ya en varias destinadas á un solo punto aunque á diferentes consignatarios, cuando estuvo en vigor el citado anexo n.º 1, suprimido luego sin causa justificada y con notorio perjuicio de este comercio.

Los datos indicados y mil más que podríamos aducir, demuestran que estuvo en lo cierto el representante de este Centro Industrial que tuvo el honor de asistir á la Junta celebrada en esa importante Corporación el 16 del pasado Junio para tratar de las Bases de la Unión de las Sociedades económicas de Cataluña, al lamentarse de que se notaba cierta absorción por parte de Barcelona, en perjuicio de las demás comarcas de Cataluña.

Las nobles manifestaciones del Presidente del Fomento y el deseo de normalizar este asunto de tarifes de ferro-carriles allí manifestado, han movido al Centro Industrial y Cámara de Comercio de esta capital á señalar las irregularidades principales que en cuestión tan importante afectan á Tarragona y á solicitar que á la modificación de las tarifes les presen-ten su valiosísimo concurso el Fomento del Trabajo Nacional, de su digna Presidencia y las demás sociedades económicas de Catalunya que estimen la petición formulada por la Cámara de Comercio y el Centro Industrial de Tarragona justa y equitativa.

Dios guarde á V. muchos años. Tarragona 6 Julio 1903.—El Presidente del Centro Industrial, M. Ferreré.—El Presidente de la Cámara de Comercio, Agustín Virgili.

Señor Presidente del Fomento del Trabajo Nacional de Barcelona.

La nostra actitud

Com a bons catalanistes, com a decidits defensors de l'autonomia y de la llibertat dels pobles, venim dedicant desde'l primer dia que apareguem en públich, especial y preferent atenció a tots los assumptes de la localitat ahont hem nascut y desitjem viure. Entenem que fentho aixís no sols som conseqüents ab las nostras ideas, sino que a l'ensempl cumplim un dever ineludible de ciutadans y de patriotes. Per aquesta rahó és que ab sinceritat y altesa de miras, que alguns pobres d'esperit no han sapigut comprendre, hem pres part en quantas discussions s'han entaulat que d'aprop ó de lluny afectessin als interessos y al pervindre de Tarragona.

Preocupa avuy l'opinió pública en la nostra ciutat, lo projecte Artal. Firms en lo propòsit de tractar totas las qüestions ab la serietat deguda, hem estudiat ab veritable complacencia l'esmentat projecte, y clara y healthment exposarem la nostra opinió sobre'l mateix. Tot y regoneixent los pochos ó molts beneficis que reportaria á Tarragona en lo cas poch probable de que's portés a la práctica, tinguerem la desgracia de no entusiasmar-nos, en primer lloch, perquè no som dels que creyem que l'implantació d'un negoci com del que's tracta pugui ésser prou pera regenerar ó ressucitar una població abatuda y minada per tremenda crisis, com la nostra; y en segon lloch, perquè consideravam y seguim considerant que si'l negoci d'importació de bestiar argentí, dependeix de la cessió de determinats terrenos (en aquest cas concret, los del Moll de Costa) és totalment irrealizable.

Aquesta nostra manera de pensar, de la que'n tingué notícia ben directa primer que'l públich lo mataix autor del projecte, nos ha mantingut allu-

nyats d'apassionaments y exageracions, que encara que sian producte de la bona fe, molts vegadas perjudican més que afavoreixen qualsevol empresa. Per això quan s'han comensat a tocar los inconvenients de volguer a *aurance* establir los corals en lo Moll de Costa, hem tingut la suficient serenitat y calma pera advertir a certs periòdichs de que no eran pas los insults ni las frases groixudas arguments adequats pera demostrar la bondat d'una obra. Ta's arguments podran coibir, podran espantar a aquells que no tingan fortlesa ni independencia pera resistir-los; però haurém de convindre en que no portan a l'ànim cap convenciment ni demostran res, com no sia lo contrari de lo que's pretén probar.

Perquè aixís pensavam, en nostre passat número anunciarem que obriríam una secció lliure, la qual ab molt gust inaugurém avuy, ahont serán admesos tots los treballs que lo mateix en prò que en contra se refereixin al projecte Artal, y en los que, fugint de la polèmica personal, inculta y terrorífica, se guardin los respectes que devem als nostres lectors. Lo mateix demanavam que fessin los altres periòdichs que no s'havian enllostat en aquest assumpte, segurs de que entre tots prestaríam un bon servey a la causa de la decencia profesional y a la cultura pública.

Donchs ha bastat això pera que *La Opinió* y'l *Diario de Tarragona*, vomitessin contra nosaltres tota mena d'insults, presentantnos com a enemics de tot lo que's realisi en bé de Tarragona y culpables de la seva ruina. Nos en riem d'aquestas babarotias, perquè, afortunadament, tothom nos coneix y sab que ni pública ni privadament hem arruinat a ningú, com tampoch nos ha sigut necessari respirar uns quants anys los aires de fóra pera venir a demostrar desde'l nostre amor a Tarragona. Que's defensi qui'n tinga necessitat, que nosaltres nos complavem en deixar ben expedit lo camí de l'acusació.

Però ¿és que'l projecte Artal no's pot discutir? ¿Es que'ls principalment interessats en sa realització, tenen por a las observacions o a las objeccions que al mateix se fassin? ¿Es que s'ha reclamat l'atenció del públich y la seva cooperació decidida, sense concedirli'l dret de judicar lliurement lo projecte? ¿Es que aquí tots hem de pensar de real ordre, fins aquells que's precian de democratas? ¿Es que'ls més obligats en que's fassi l'hum, per conveniencias sospitosas pretenen mantindreho tot a las foscas? ¿Es que aquí no's pot ésser ciutadà honrat y patriota pensant tot lo contrari de lo que pensan lo Sr. Artal, *La Opinió* y'l *Diario de Tarragona*?

Y encara hi ha més. Hi ha que aquest Sr. Artal, a qui ab gust nostre y de *La Opinió* deixarem d'anomenar *amic*; aquest Sr. Artal que a la Redacció de *Lo Camp* ha sigut rebut y tractat ab deferencia y consideracions extremadas, contempla tranquilament, impassible y sense protesta, com, no pera *defensar*, sino pera *imposar* son projecte, s'apela a l'insult y a la maledicencia, esgrimint aquestas armas innobles contra personas que al menys són tan dignas, tan honradas y tan patriotas com ell.

Y encara hi ha molt més! Hi ha que'l mateix Sr. Artal, malhumorat perquè'ls de *Lo Camp*, los únics que privadament y devant d'amichs han tingut lo valor de ferli observacions que ell per forsa hagué de considerar atinadas, comensém a tenir rahó, vol distreure la murria enjagantnos desde las columnas de *La Opinió* articles *estilo americano*, com lo seu projecte de corals, arremtent contra'ls *elementos dirigentes* del nostre setmanari y somniant *campañas vilipendiabiles*, tot degut segurament als mal reprimits *impulsos de la vinculació amistosa* que existeix

entre ell y'ls homes de *La Opinió*.

Després de tot això, ¿quina és la actitud de *Lo Camp*? La mateixa del primer dia: ni hem combatut lo projecte ni'ns hem entusiasmat ab éll. Seguim creyent que si's pogués portar a la práctica; sería beneficiós per Tarragona, y seguim tan convensuts com abans de que no's realitzarà precisament per volguerse ocupar lo Moll de Costa, quina ocupació, cessió o lo que sigui no podrá conseguirse.

Això en quant al projecte y als periòdichs que'ns han atacat. En quant al Sr. Artal, li farem present que en aquesta Redacció som d'una mena de fusta que podrem trencarnos, però no'ns dobleguem: estém curats d'espant, y certas campanyas insidiosas no'ns fan ni frèt ni calor. Lo dia que aquest senyor tingui ganas de discutir ab nosaltres, presentis ab la cara descoberta, que de la mateixa manera li contestarem. Privadament, públicament, en la premsa, devant de tot lo poble si és necessari, estém disposats a sostenir lo nostre criteri. Las continuas mostrats que hem vingut donant d'honradesa, de bona fe y d'independencia, nos posan a cubert de qualsevol sospita.

PREPARANT LA RETIRADA

¿Sab lo públich a què obeeix l'actitud adoptada en aquests últims dias per *La Opinió* y'l *Diario de Tarragona* en l'assumpte Artal? Donchs, se tracta senzillament de que si'l projecte fracasa—y deu estar a punt de fracassar a jutjar per la manera impropia com se'l defensa—se pugui dir que'n són responsables los catalanistas, los enginyers, tals o quals personas que volen los esmentats diaris fer passar com elements pertorbadors, enemics del progrés y de l'engrandiment de nostra benvolguda ciutat.

A n'això s'ha tirat desde'l primer moment. Ja en la reunió celebrada a casa'l Sr. Artal, un subjecte, abrogantse la representació de la premsa, digué: *al qui no estiga ab nosaltres se l'ha de reventar*; y comptis que això succeia desde'l dia senzilla exposició del projecte, acompanyada de la lectura fadigosa d'una Memoria de molts planas; és a dir, quan era impossible que ningú, per sabi y espavilat que fos, pogués formar idea completa de l'assumpte y molt menys emetre la seva opinió. La mateixa teoria ha vingut practicantse d'allavors ensá, quan algú ha demostrat lo més débil reparo o ha volgut fer la més petita observació.

S'ha intentat enlluernar als obrers parlantlos de grans jornals, quan l'objectiu del projecte, al menys en lo que fa referencia al lloch ahont deuen emplantarse'ls corals, és pagar quantas menys setmanadas millor. S'ha dit que la carn sería bona y baratíssima, y, francament, aquesta com altres tantas cosas s'han dit perquè sí. ¿Vol fer lo favor lo Sr. Artal o'ls patrocinadors de son projecte de senyalar-nos a quin preu se vendria la carn argentina? Perquè no'n tenim prou ab saber que será barata: lo important és que aquesta baratura la fassi aseguible al pobre treballador, al que guanya un reduit jornal.

Però no és aquesta la qüestió: lo que interessa és provocar entusiasmes, fer concebir esperansas exageradas, ilusions que portin a l'esbojarrament... Als que's permetin una observació se'ls reventa, als enginyers que no informin com se desitja, se'ls fa cambiar d'aires, los que no's sotmetin incondicionalment perquè tenen la desgracia de pensar, són uns mals tarragonins, uns mal patriotas... ¿Es això serio?

Parlem clar y diguemho d'una vegala: si no's realisa'l projecte Artal, será pura y exclusivament per culpa de sos iniciadors. De contrari al projecte, no'n coneixem cap, absoluta-

ment cap. Que convé que's porti be-tiar argentí, és indubtable. Donchs, lo negoci pot ferse demà mateix: l'arancel ampara a tothom; que vinguin los bous, pagarán lo dret de Duana corresponent, y endevant las atxas. ¿Qui ho priva? ¿Qui ho destorba? ¿Qui ho combat? ¿Qui és que no ajuda? ¿D'ahont neixen las dificultats?

No tenim cap inconvenient en declararho. Las dificultats las porta l'indole mateixa del projecte Artal, a l'empenyarse en no volguer plantejar lo negoci en altre punt que en los terrenos del Moll de Costa. Donchs bé; NOSALTRES ESTÈM DISPOSATS A SOSTENIR Y A PROBAR FINS A L'EVIDENCIA, QUE SI LA REALISACIÓ DEL PROJECTE ARTAL DEPENDEIX ÚNICA Y EXCLUSIVAMENT DE LA CESSIÓ DELS TERRENOS DEL MOLL DE COSTA, NI HI HA TAL NEGOCI, NI HI HA TALS BOUS, NI' L PROJECTE ÉS ALTRA COSA QUE'UNA QUIMERA. ¿Vol lo Sr. Artal en persona discutirho? Estè m a la seva disposició.

Ab lo temps que's pert discutint, ab lo que segurament se perdrà fins que's resolgui l'expedient, si és que algún dia's resol y's resol favorablement, no li sembla al Sr. Artal que'ls bous podrien ésser portats a Tarragona, la població en general tocar los beneficis de l'implantació d'un nou negoci, y la classe obrera en particular gaudir de las ventatjas de l'abaratament extraordinari de la carn, com se li predica? Y si las Juntas Consultivas o'l Ministre o qui sia'ns fan traveta com nos l'han feta en tants assumptos importants que també han sigut sollicitats per la població en massa; si l'expedient y's fallat en contra del projecte, que's fá de tantas ilusions forjadas, de tantas esperansas concebudas, de tants beneficis calculats, de tantas energias derrotxadas inútilment? Hem de perdreho tot, las esperansas, los beneficis, las ilusions, l'engrandiment de Tarragona, la salut del poble, tot!

S'ha reclamat en aquest assumpto la cooperació del poble y per això hi hem intervingut. Desde'l primer moment hem senyalat al projecte un defecte que estè m segur impedirà sa realisació. No ho diem per justificarnos, perquè no ho necessitem, però si no estèssim convenuts de que lo mateix que's pretén al Moll de Costa se pot fer en altre lloch tant o més adequat, sense necessitat d'armar rebombori y d'instar expedients, no hauriam dit ni una paraula. ¿Quin és, donchs, lo patriotisme de més bona lley en aquesta qüestió: aquell que sense mirar conseqüencias, ab exaltaments d'epilèptich, no ha pesat los obstacles ni ha apreciat los inconvenients, o aquell que senyala noblement las dificultats y ab serenitat dona camí per resoldrelas?

Si no's realisa'l projecte Artal, ho tornem a repetir—se podrán donar las gracias als senyors de *La Opinión* y del *Diario de Tarragona*. Si no hi hagués altra prova més convincent per acusarlos, n'hi hauria prou ab repassar los solts y articles que han publicat aquests días. Tractan de fugir, tractan de justificarse y fer carregar lo mort als altres; però per desgracia d'ells y de la seva gent lo poble'ls coneix massa y sab a que atendre. Qui té rahó, may insulta; qui posseix la veritat, busca y no evita'ls rasonaments del contrari; qui té la conciencia neta vá ab lo front ben alt y no s'embruta mossegant honras agenas.

L' "Heraldo" y las graduadas (*)

Está vist que ab l'assessor de l'*Heraldo* no s'hi pot discutir. Sa mania de quan escribia desde *La Opinión* primer y desde *La Justicia* més tart, li dura encara. No pot capir com a las escuelas públicas poden anarhi noys ab cinturón y sabatetas de xarol, y tota sa deria estriba en tiralshi desde un o altre periódich grapats de llot sense compendre que estàn massa enlairadas perquè pugui arribarhi.

Deixemlo, donchs, révolcantse frisos en mitj d'un mar d'envejias, y seguim nostra tasca sense mirar endarrera; puig aquests enemichs tàctics de la cultura popular que s'omplan la boca d'ensenyansa y *analfabetisme*, fan chor ab los que no creuen en la *virtualitat* social del progrés contemporani; ab los timorats a l'alteració de qualsevol *statu-quo*; ab los oportunistas en materia de reformas; ab los polítichs rutinari y rampòns, y tots a una, quan se tracta d'enlairar la cultura, dotant ab esplendidesals serveys de l'ensenyansa, llençant aquesta exclamació: *¡si la caixa municipal está tant buida!* com tement que no quedés prou per cobrar

(*) Retirat, ja compost, del número anterior, per excés d'original.

los seus, tal volta, inútils y improductius sòus. Mes com desgraciadament per Tarragona, aquests constitueixen la regla general, és indispensable, si volèm fer quelcom pràctic y viable, fer causa comú ab l'artifici reinant, acomodantnos en un tot als tipos numèrichs y ficcos que existeixen en lo cervell dels que disposan com a únichs amos y senyors de la cosa pública; rahó per la que, la base económica actual presidirà la formació de nostres posteriors càlculs.

Si aquest treball no portés altre finalitat que la de convencer a l'*Heraldo*, vers la necessitat imperiosa de reorganisar la primera ensenyansa dins los motllos que prescriuen las modernas corrents pedagógicas per obtindre bons resultats en l'educació de l'infantesa, ja donariem per acabada nostra missió, puig ho considerem impossible donadas las miras baixas y egoistas de l'esmentat diari, quin inspirador sols capitularia baix la base de suprimir, no las auxiliarias, que això ha sigut solzament una excusa per anar a parar a lo dels *cinturóns*, sinó algunas escollas del port, que per lo vist li han fet y venen fent molt de mal. Però és lo cas que aspirèm a bastant més: a demostrar que l'únich inconvenient devant del que procura algú, inclús l'*Heraldo*, fer estrellar tota bona iniciativa, no existeix; puig no és de bon tròs tan gran; com volen suposar lo gasto que reportaria a Tarragona l'organisació de l'ensenyansa, convertintla en graduada; y, per tant, anèm a posar de manifest los datos numèrichs que llensa l'inspecció del pressupost actual per que's vegi palpablement, per la comparació ab un pressupost ideal d'escolas graduadas, quan factible's fá la realisació de l'aspiració suprema de tots los homes entusiastas per acrecentar la cultura de nostre poble.

Actualment gasta Tarragona per a ensenyansa primaria unhas 33 o 34 mil pessetas, que no detallèm per no fer nos pesats ab tants de números.

Suposèm per un moment, y no és molt suposar, que la corrent avuy dominant a favor de las escuelas graduadas, obliga a estudiar seriósament aquesta qüestió a l'única Corporació que avuy té encarregat lo cuidado de l'ensenyansa, y suposèm aixís mateix que la resultat d'aquest estudi comparatiu entre l'antiga escola y'ls moderns centres docents graduats, fós totalment favorable a'n aquests últims: allavors podria proposarse a la Superioritat la tan suspirada transformació, convertint las escuelas abans citadas en tres grupos d'ensenyansa graduada per cada sexe, los quals podrien establirse un a la part alta, un al centre y un altre al port.

Realizada en hipòtesis tan falaguera renovació, calculèm ab la major exactitut possible'ls gastos que aital mellora originaria:

Pressupost possible d'ensenyansa graduada		PESETAS
6 regents o mestres directores a 2.250 ptas.		13.500
18 auxiliars, 3 per cada escola, a 1.650 id.		29.700
Material d'ensenyansa y mobiliari a 1.100 id.		6.600
3 Gratificació als regents per adults a 562'50 id.		1.687'50
9 Idem als auxiliars per idem a 412'50 id.		3.712'50
3 Material de adults a 435'50 id.		1.306'50
Total pessetas anyals.		36.506'50

Vegis, donchs, com ab bastant menys de las 360.000 pessetas de que'ns parla l'*Heraldo* podriam tenir a Tarragona tres grupos escolars capassos per donar l'ensenyansa gratuita a un miler d'*analfabets* d'abdós sexes.

Avuy que a Madrid están per inaugurar vuit o deu grupos escolars, y que a Málaga, Sevilla, Granada y tantas otras poblacions quins municipis se preocupan de la cultura de sos administrats, funcionan las graduadas ab un exit cada dia més creixent, creyèm que és arribada l'hora de que nosaltres, gent del nord, que passèm per més avansats que alguna altra regió d'Espanya, comensèm a parlar de l'immediata conveniencia d'instituir tan beneficiosos centres, deslligantnos per complet de la xarosa rutina de crear escuelas individuals, que no poden donar may, per las rahons que varem exposar, ni sisquera mitjans resultats per molta y bona voluntat que tinguin los respectius mestres.

Y no'ns vinga ara l'*Heraldo* fent escarafalls per l'excèssiu número de mestres de nostre projecte de graduadas, puig a París per las 200 escolas de noys que hi té'l municipi, paga a 1.800 mestres públics, és a dir, 9 mestres per escola.

Lo nostre Ajuntament faria un

gran bé a Tarragona, si deixantse de las peteses que algú fá surgir sempre que de mellorar l'ensenyansa's tracta, fés un cop d'estat y organisés las escuelas públicas a la moderna.

Los tarragonins li'n restariam agrahits.

Ah! abans d'acabar devèm fer avinent a l'*Heraldo* que nosaltres ja hem dit lo que'ns proposavam. ¡Ara, si ell vol tornar a dir allò dels cinturóns de xarol...

Comentarios

En broma

¡Gracias a Déu! Ja feya días que teniam una dèria, la dèria de sapiguer a quin preu se vendria la carn argentina, quan n'hi hagi. Ningú'ns ne sabia donar rahó; que seria barata, baratíssima, bueno, però no's passava d'aquí.

Afortunadament *La Opinión*, que en la qüestió dels bous representa una cosa aixís com la *Gaceta*, 'ns tragué de duptes; y a fè que ab una mica més nos passa per alt, perquè tan interessant noticia fou barrejada en la secció *En broma*, que casi may tenim lo gust de llegir. Però deixèm nos de romansos y anèm al grà, copiant lo paragraf de *La Opinión* que diu:

«Forma otro el proyecto de traer de remotos países mil y pico de bueyes (mil y pico jo'm creya que eran dos mil...) con objeto de que tengamos carne en abundancia. Se trata como es natural de proporcionar alojamiento decente a tan pacientísimos animales (no'm fassi riure...) y cuando todos nos ofrecemos incondicionalmente y confiamos en tener en breve el kilo de ternera a diez céntimos, aparece un colega local haciendo la guerra (doliente...) Tal vez pensarán: Tarragona es puerto de mar donde se acumula mucho pescado: (siempre havèm sentit a dir que peix fá mal a peix; però no que carn fés mal a peix!) si reconcentramos también carne se corre el peligro de promiscuar y nada: no quiere que se lleve a efecto.»

Bueno, ja'l tenim copiat, y ara fassin lo favor de comptar ab los dits: cada cap de bestiar diuen que pesará 500 kilos; d'aquests no'n treguin res, —siguèm esplèndits,—per desperdicios, y tindrem, que cada bou o ternera produirà deu duros nets y pelats. Ara d'aquests deu duros paguin: 48 duros de nòit; 8 duros de drets, cost del bou, gastos, pèduas, etc., etc., y fassin lo favor de dirnos sinó resulta un negoci... rodó.

Probablement sortirà *La Opinión* dient que això dels deu céntims ha sigut un error d'impremta, perquè han de sapiguer que'ls pobres caixistas sempre carregan ab lo mort de las burradas dels que escribim; però en lo cas de que tractèm se veu per la forma en que está escrit lo paragraf, que no hi tenen cap culpa'ls caixistas, sinó qui ho ha escrit, que o no sab de lo que tracta, lo qual no és verosimil escribit en la *Gaceta* dels bous, o bé s'ha fet l'ilusió de que som a la Xina y'ns pren als tarragonins per xinos autèntichs.

Ja fá bé *La Opinión* en dir: *confiamos en tener en breve el kilo de ternera a diez céntimos*: perquè si todas las demés confianças que té són com aquesta, francament, se'ls hi espera un *pavoroso porvenir*.

En serio

A molt tristas reflexions se prestan y demostren una petitesa d'ànim estremada, los violents articles que la gent de *La Opinión* desde'aquí y desde *La Tribuna* ha dedicat a l'engenieer segón de las Obras del Port senyor Montagut.

No'ns incumbeix a nosaltres la defensa d'aquest senyor, però qualsevol que miri ab serenitat lo que passa, compendrà quina és la finalitat que's persegueix, que no és altra que imposarse a tots los que directa o indirectament han d'intervindre en la cessió dels terrenos del Moll de Costa.

Per fer la por al Sr. Montagut se l'amenassa ab una violenta campanya sobre sos treballs en lo Port. Y en vista d'això preguntèm nosaltres:

¿Que hi han fet, donchs, los amichs de *La Opinión* en la Junta d'Obras del Port? ¿Que no se'n recorda que sempre hi ha tingut tres o quatre amichs? ¿Que no ho sab que'ls dos vocals perpètuus de la Junta són de la corda de *La Opinión*?

Se'ns parla ara d'abusos ¿donchs perquè s'han tolerat? Se volen ara presentar als ulls del públich anomalies, faltas o cosas pitjors... ¿perquè no s'han corregit en son dia? ¿Quin paper han representat y representan los amichs de *La Opinión* que han sigut sempre l'element directiu de las

Obras del Port? Ja'ls ho dirèm nosaltres ben clar: o han servit de comparsas ridicols o son còmplis de tots aquests abusos, de totas aque'tas faltas y disbauxas de que's parla al públich.

Mellor fóra que callés *La Opinión* en aquest assumpto, perquè tothom recorda que no fá dos anys se vá presentar per dos Vocals una proposició a la Junta d'Obras del Port, demanant que s'acordés facilitar a la premsa nota dels acorts que's prenguessin en cada sessió, y tots los amichs de *La Opinión* van votar en contra, no obstant seguirse tan democràtic sistema en totas las Juntas d'Espanya.

Si ara tan aficionats són a la llum, ¿perquè no ho eran abans? ¿perquè sempre ho han volgut mantenir tot a las foscas? Publicantse'ls acorts, lo públich s'hauria pogut enterar de lo que's feya, dels comptes que's pagavan, de lo que's gastava en tal o qual obra o servey.

Los únichs que aquí están enterrats de lo que passa a las Obras del Port són los amichs de *La Opinión*: per això'l seu orgue en la premsa pot sortir tan ben informat respecte a datos, cost d'obras y materials, etcètera, etcètera, és a dir de tot allò que avuy critica l'esmentat periódich y que'ls seus amichs han consentit, tolerat o ajudat a fer.

Y ja que tantas cosas sab *La Opinión*, ¿voldria dirnos quan ha cobrat o té de cobrar d'honoraris l'advocat Sr. Merry del Val per representar a la Junta d'Obras del Port en lo plet sobre l'enllás dels ferro-carrils?

Esperèm la resposta.

Lo Projecte Artal

(SECCIÓ LLIURE)

Sr. Director de

LO CAMP DE TARRAGONA.

Molt senyor meu: Molt m'ha complascut l'idea de deixar en lo periódich de sa digna direcció un espay lliure ahont cadascú pogués exposar la seva manera de pensar en lo tant debatut assumpto de l'importació dels bous argentins.

Com a tarragoní, puig encara que no nat en eixa noble ciutat, crech que'ls interessos que hi represento, los capitals importants que hi tinch perduts y'ls molts anys que fá que l'habito, me fan acreedor a poguer ostentar aquest títol; tinch dret y fins deber de dir lo que penso en totas las qüestions de carácter local y general; y cayent de plè en aquest cas lo projecte Artal, me permeto fer ús de l'oferiment que ha fet a tots los tarragonins LO CAMP DE TARRAGONA, exposant en sas columnas las consideracions que'm sugereix lo dit projecte.

Tot pensament, ja sia aquest de carácter industrial, agrícola, comercial, té en sí quelcom de simpàtic, agradable, digne d'estudi, puig que portat a realisació significa avens, benestar, augment de riquesa, sobre tot si's té en compte al durla a la práctica de no posarlo en lluita oberta ab interessos, antagonichs que donguin per resultat situacions deplorables que no convé may crear. Tant és aixís, que no solzament és digne de lloansa eterna aquell que'l porta a cap, sinó també aquell altre que després d'haver pensat detingudament un projecte, no ha pogut ferlo efectiu per haverse presentat tan grans dificultats que a la fi de comptes han fet impossible sa realisació. És clar que lo projecte Artal que és en aquests moments objecte de la nostra consideració, és digne d'ésser aplaudit; però aquest aplauso may escatimat a qui's preocupa del benestar y de l'engrandiment de nostra aimada ciutat no ha de portar may que un fassi completa abstracció de son propi criteri y abandoni'l liberrim dret que té tot ciutadà de pensar ab son cap y deixar de pesar bé o malament, segón sa manera de veure, las ventatjas o inconvenients que per Tarragona y sos habitants pot presentar.

Senyor director; soch dels que creuen que la passió no deu treurer lo coneixement, y que com deya molt bé LO CAMP DE TARRAGONA, del pasat diumenge, únicament d'una discussió seria y enlairada ne pot sortir la bona llum. Atenent aquestas rahons és molt convenient fugir d'exageracions, encara que moltas vegadas passa que extremant un argument és com mellor una proposició's demostrea. Los bons entenedors ja compendrán que'm refereixo a certas conversas de carácter molt particular, de las que alguns distingidíssims articulistas passantse de *listos* n'han volgut fer grans escarafalls. Creguin aquests apreciables escriptors que las malas olors, las cosas lletjas, empestadas, tan malament van en un centre de ciutat com en qualsevol de sos ex-

trèms: en un moll de costa per exemple. He sentit molt haver estat per part d'alguns senyors objecte de conarribat algún fins a significar que tenia quelcom o molt de fatuo. Què hi farà'm! Recordemse que d'aquests, dels pobres d'esperit, etc., etc., serà'l regne del cel, y que un cop allà dalt, podré algún jorn reposar, pensar y oblidar tranquilament a aquells modèrissims ciutadans Nerón, que desgraciadament abundan tant per tot arreu.

El pensamiento libre proclamo en alta voz, Y muera el que no piense igual que pienso yo.

M'ocuparé molt poch del projecte Artal en sa part económica y en los resultats que per Tarragona pot portar, perquè penso que no soch jo lo indicat per ferho, y que plomas bon tròs més ben talladas que las esputadas que jo gasto no deixarán de ferho. Tan sols ne diré de passada, que crech que l'opinió en aquest punt s'ha entusiasmada un bon xich massa y que estè m molt y molt lluny de haver donat en el *clavo*; no puch creure que l'importació de bous argentins puguin ésser la salvació de Tarragona ni de son port, ni que la vinguda dels vapors que portarian aquests hostes banyuts, puguin determinar corrents fortes d'exportació de vins y altres articles. Tant debò que aixís fós. Lo que sí crech és que aquesta importació determinarà moviment més o menys considerable y que pot ésser un de tants factors que augmentin la vida comercial de Tarragona; que vindrà a ésser, en una paraula, un d'aquells rebles que servirán per fer pujar enlaire'l marge—aquell marge de Tarragona—que tan bé nos describia'l meu benvolgut amich D. A. Ferrer y Sandoval en sa magistral conferencia a l'Associació Catalanista. Un de tants rebles, ni més ni menys.

Tan sols me vull fixar, senyor director, en lo que a mon veure'l projecte Artal afecta a la salut pública; punt capitalíssim que interessa a tots los habitants de Tarragona y especialment als que per fortuna o bé per dissort viuen en la part baixa. Sens dubte que l'higiene juga en la vida dels pobles, y com més vá més, un paper principalíssim, y que sas lleys són las que gairebé ab major perentorietat s'han d'atendre en poblacions que, com Tarragona, ja no pertanyen a la categoria de pobles, sinó al contrari, tenen sas lleítimas pretensions de volguer ciutadèjar. He llegit ab atenció uns articles publicats en *La Cruz* d'aquesta localitat, y per més que no tingui cap desitj ni estich en condicions d'entrar en discussió ab l'autor dels esmentats articles, puig me fan falta tota mena de coneixements tècnichs en lo ram de medicina, he de declarar, ab entera franquesa, que estich molt lluny de pensar com l'articulista de *La Cruz*; y que'm perdoni, però'm sembla que alguna de las tesis sostingudas per ell deuen perteneixer als temps de la medicina mitjeval, puig a mi, llech com soch en materias de medicina, ningú'm podria fer creure que tota mena de pudors, emanacions, animals de qualsevol classe que sian, etc., etc., sian cosa bona per la salut pública ni per la salut privada. Sempre he sentit a dir que tal aire és més saludable quanta menys quantitat de microbis conté per centimetre cubich, y mal sistema de tindre l'aire bõ y pur serà sempre l'establir tocant a la població verdaders dipòsits d'innundicias, perquè innundicias han de resultar per més que's netejan, corrals, ahont hi hagi tan gran nombre de bestias procedents de palsos llunyans y desembarcadas directament, y bestias que en sa major part han d'arribar ab desarreglos intestinals, puig sabut és de tothom que a lo primer que'ls viatges afectan és al ventre.

Crech, senyor director, que mon deber com habitant de Tarragona en son Port y com a cap de casa, és vetllar per la salut dels meus y dels vehins, puig és clar que, fins per egoisme, me convé que'l meu barnsia saludable: los malats de la casa del costat me poden portar perfectament la malaltia a la meua. Aquest és un punt molt grave y fins ara'l vehinat més o menys sujestionat per l'idea d'una nova vida, de la resurrecció de Tarragona comercial, per lo natural desitj de veure surgir quelcom que no sia en parch mòbil, una liquidadora, un... *puerto militar*, no s'ha fixat prou en la situació en que podria quedar, y crech fermament que quedaria tota la part baixa de la ciutat. Potser jo m'equivoque en aquest cas convé posar en clar aquest punt capitalíssim; no sia que aquest punt capitalíssim, no sia que fugint del foc caiguem dins de las brassas; més clar, que vinguem

Xarop de hipofosfats CLIMENT

La llegítima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.^a-Tortosa.—Molt Srs. meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més d'un any d'una escrófula crónica. Cansat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstruïents se preconi- Hayentse presentat a la meua clínica la Sra. D.ª N. N. afecta **Cloro-anemia**, ab irregularitat en la menstruació, manca de gana y de forsas, vaig prescriureli lo **Xarop Climent marca SALUD**, y foren assombrosos los resultats, donchs en poch temps cobrà appetit y forsas y se li regularisaren las reglas.—Dr. Letamendi.
 Srs. Climent y C.^a-Tortosa.—Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los cassos d'**Asthenia** presentats a la meua clínica a causa d'afeccions genitals provinents de la falta de fixesa de las viscera abdominals (Enteróptosis) lo **Xarop Climent marca SALUD** m'ha donat inmillorables resultats.—Dr. Gibert, Especialista en parts y malalties de la dona. Exigeixis lo llegítim **Xarop Climent SALUD**, únich aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

BANYS RIBAS

ESTABLIMENT MONTAGUT

Baigneri de primer ordre

Obert desde 1.er de Juliol a 15 de Setembre

Aigües bicarbonatadas, varietat sulfatadas atemperadas.

De molt bons resultats en las malalties del ventrell, budells, òrguens biliars, melsa, òrguens orinadors y demés abdominals. Clima sumament agradador y demés abdominal.

Clima sumament agradable a l'estiu y tònich excitant. 810 metres demunt lo nivell del mar. Servey de fonda de 1.ª y 2.ª classe y Restaurant. Prèus econòmichs. Pera informés y prospectes, Unió, 23, botiga. Barcelona o al mateix Establiment.

DIRECCIÓ TELEGRÁFICA: BAÑOS-RIBAS

FORN

N'hi ha un pera llogar en un carrer cèntrich.

Informarán en l'administració de **LO CAMP.**

La Joya del Centre Establiment de begudas

DE **JOSEPH RIOLA**

Tarragona.—22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22.—Tarragona

Cervesa fresca **Moritz**, rebuda diariament de la fàbrica. Horxatas y xarops fins, nectars y demés begudas del temps. Dipòsit de gel.—Vins y licors de las més acreditadas marcas a prèus econòmichs.

SE SERVEIX A DOMICILI

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Méndez Núñez, 16, 2.^{on}-TARRAGONA

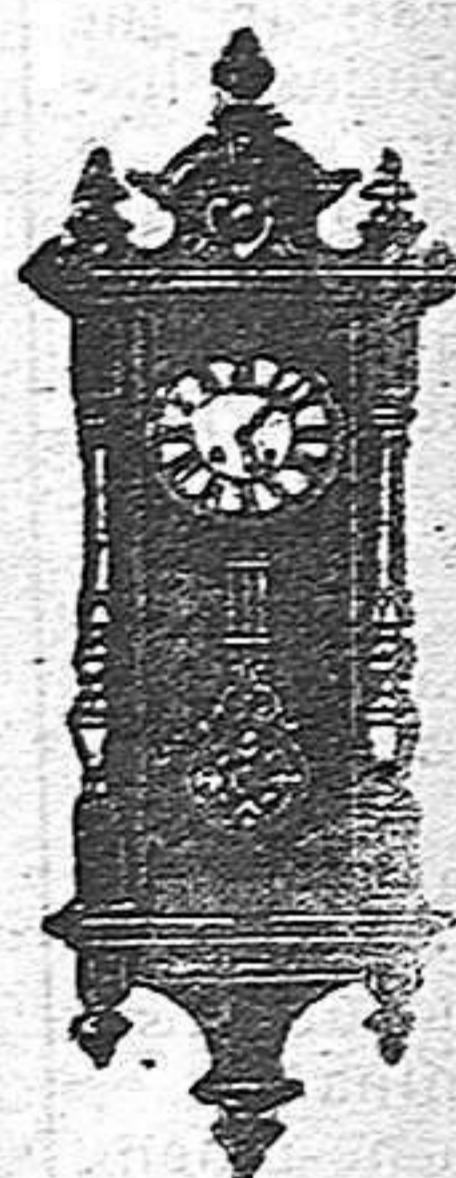
EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bó, que resisteix tota proba al devall d'uu canaló.

Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebóns, qn' ai **Rafel ni Murillo** los podrían fer melló, a propòsit per-regalos; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastóns, parassols de totes menas que són molt barato y bons. Mellor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

RELOTGERIA

DE **F. RIGAU**

Baixada de Misericordia 14 TARRAGONA

Gran assortit de rellotges de totes classes y preus. Taller de composturas.

CLINICA DENTAL

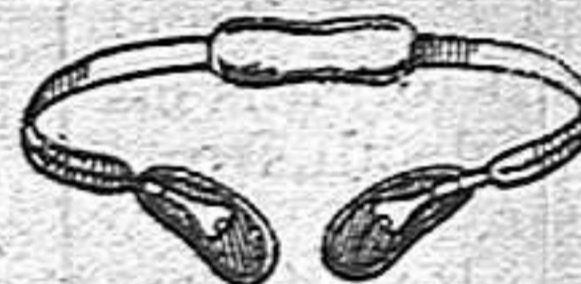
DE **D. FULGENCI AGUSTÍ ALEU**

PROFESSOR-DENTISTA

Unió, 44, pral.-Tarragona

Curació prompta de las malalties de la boca y dents. Extraccions sense dolor. Orificacions, empastaments y tota classe de obturacions.

Construcció de dents, dentaduras y aparells de totes classes y empleo de tots los anestessichs coneguts.

Gran fabrica de braguers

34, Unió, 34

Herniados (TRENCAU)

Aquest establiment compta ab los avensos més moderns y práctichs que la ciencia requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdichs.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trenaduras.

Grans existencias en braguerets de goma pera la curació radical de las trenaduras congénitas y adquiridas de l'infancia y tot lo concernent a Cirurgia y a Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metjes que han tingut ocasió de conèixerla, tant per los gèneros de son catàlech com per los prèus reduhits.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34.-TARRAGONA

La veritable propaganda

és fará usant tots los cataláns l'inmillorable **Paper de fumar CATALUNYA**

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisat, elaborant los complerts especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organo-químichs propis pera plantacions preparantils també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse. Despullas, tercerilla etz., grans llegums etz.

COMISSIÓNS Y REPRESENTACIÓNS

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.-Tarragona

GABINET Y CLINICA DENTAL

DE

A. PONS ICART

SAN AGUSTI, NUM. 21, PIS SEGON, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genivas. Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totes classes.

MAQUINARIA

agrícola, industrial y vinícola

Complert assortit en ferreteria

MARCELÍ VICENS

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta provincia de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.^a, constructors d'aradas y bògits pera ondas llauradas y demés màquines agrícolas.

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

6 Redacció y Administració: Méndez Núñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1 pesseta
 Fora..... 1 »
 Extranger..... 2 »
 Número d'avuy..... 10 cért.s

Anuncis a prèus reduhits

Negoci lucratiu

Venda de varias participacions, de la societat tarragonina Pedrol y Companyia, domiciliada en aquesta ciutat y dedicada a l'extracció de materias fecals pel sistema «INODORO». Darán rahó a l'Administració d'aquest setmanari.

Fàbrica de sabó

DE

Miquel Melendres

Sabó desde 0.20 ptas., 0.22 y hasta 0.38 la lliura.

Se serveix a domicili. Vilamitjana, 9, (Plá de la Seu, devant la porta de Sta. Tecla).

FUSTERIA

DE **Francesch Prat**

En aquest antic y acreditat taller se construeix tot lo referent al ram de fusteria, lo mateix en quant a obras, que'n treballs artístich-decoratius y de luxó.

11, MENDEZ NUÑEZ, 11.

Centre d'Instrucció Musical de Tarragona

EN LO

SALÓ AYNÉ

Queda oberta la matrícula pera l'ingrés a las classes de Solfeig, Teoria de la música, Piano y Instruments d'arch.

Lo dia 1.er de Octubre quedá obert lo curs de 1902 a 1903.

Horas de classe

Senyoretas: de 5 a 7 de la tarde.

Noys: de 6 a 8 de la nit.

EMULSIÓ NADAL

Unica que conté'l 80 per 100 d'oli pur de fetge de bacallá

Aprobada y recomenada per las Academies de Metges y Apotecaris

LA MELLOR:

LA MÉS AGRADABLE

Ayguaf naf SERRA

Aquesta triple aygua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab lo tendre, fresca y escullida del taronger agre y vend en botellas de 1/4 de litre al prèu d'una pesseta. A engrés importants descomptes. Farmacia y laboratorí de A. Serra.—Rosa A la menuda: Farmacia del Centre.—Tarragona.—Demana AYGUA NAF SERRA

Elixir á la Ingluvina GIOL

Es lo millor remey pera la prompte y segura curació de totes las malalties del

VENTRELL

per crónicas que sían, regularisant son funcionament y reforsant los debilitats. De venta en totes las Farmacias y en casa son autor, **Passeig de Gracia, 4, Barcelona.**

Farmacia Plana

al costat de la antiga **CASA FIGUERAS** REAL, 6.—Tarragona

Provista de medicaments moderns aduquits d'origen.—Complert assortit de medicació pera curas antisépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Ayguas minero-medicinals TARRAGONA

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real 6, cantonada Rebolledo 20

En aquesta casa trobará la industria, agricultura y las arts, un complert surti de drogas, sulfat y primeras materias pera abonar ab riqueza garantida y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la millor marca TARRAGONA

Academia Duarte

Carrer de la Palma, 2.-Tarragona

Se donan conferencias de tots los cursos de las Facultats de Dr.t y Ciencias sociales y Filosofa y Llettras, comprenent en aquesta darrera las seccions correspondents a las tres llicenciaturas.

Lo curs, com en anys anteriors, comensarà'l dia 1.er d'Octubre, com aixis ho disposa l'art. 3.er del Reglament.

S'admeten alumnes interns y externs. L'Academia compta ab suficient nombre de professors titulars pera cada secció.

Pera informés al Director **D. Francesch Duarte**, advocat, beneficiat de la S. I. Metropolitana.

CERVEZA

de primera calitat, se serveix a prèus reduhits en l'acreditat establiment

LA BATERIA

Rambla St. Joan, núm. 39

Gran assortit de vins y licors de totes classes, marcas de primera y prèus econòmichs.

S'arrendarà

o vendrà l'edifici núm. 16 del carrer de la Pau y número 15 de la del General Contreras, ab pago al comptat o a plazos. En dit edifici hi ha cups de bastanta cabuda y dos pous ab aigua abundant reunint dit local condicions pera poderhi instalar cualsevol industria. Pera tractar dirigirse al mateix interessat, qu'avuy en dia l'ocupa, o bé a Joseph M.ª Pagés, Enginier a Reus.

Lo Dr. J. Jordán

DENTISTA

Té l'honor d'oferir a sos nombrosos clients y al públich en general, lo **net Odontològich** que ab los millors avensos de la **Odontologia** moderna establert a

Barcelona, Passeig de Gracia, 4, (cantonada al carrer de Caspe, just davant teatres Tivoli y Novetats) y fent ab aixis mateix avinent que opera tota la **dillúns a REUS** en sa antiga clínica dental

Plassa de Prim, núm. 3, primer pis DE LAS 9 DEL MATÍ A LAS 5 DE LA TARDE